

Makovecz Imre hazatért

2017. 12. 17.

Több mint hatszáz terv, több ezer fénykép, számtalan írás, rajz, levél és dokumentum. Ez Makovecz *Imre* életműve, legalábbis annak tárgyasult öröksége. Az általa képviselt szellemiségből pedig megérezhetünk valamit a januártól látogatható *Makovecz Központ és Archívumban*, melyet a Kossuth- és Ybl Miklós-díjas építész eredetileg saját családi házának épített. Beköltözni azonban már nem maradt ideje.

Egy hatalmas közösségi tér, benne búbos kemen-ce fogadja a látogatót abban a svábhegyi családi házban, amelyet Makovecz Imre eredetileg magának és feleségének épített néhány száz méterre három gyermekétől. Bár valóban saját otthonaként tekintett a készülő épületre, az már a nappali nagyságából is látszik, hogy mégsem csupán önmagára gondolt. Talán már látta maga előtt azokat a kisebb-nagyobb baráti összejöveteleket, ahol az eszmecserék jóval túlmutatnak az építészet kere-tein, ahol szóba kerül majd mindaz, ami fontos a magyar nemzet, a magyar szellem és kultúra jövő-je szempontjából. A ház ugyan még Makovecz Imre életében elkészült, sőt, már az őszi beköltö-zést tervezgette, amikor 2011 szeptemberében váratlanul meghalt. A kész épület azóta üresen várt a sorsára.

Először 2013-ban beszéltem *Balog Zoltán* minisz-ter úrral a ház jövőjéről, és már akkor felvettem, alkalmas lenne arra, hogy egyfajta szellemi köz-pontként és archívumként működjön – mondja *Makovecz Pál*, az építész fia, a *Makovecz Imre Alapítvány* kuratóriumának elnöke. – Hiszen édes-apám olyan hihetetlen méretű örökséget hagyott ránk, amit szisztematikusan kezelni szükséges.

Szellemiségének égető jelenlétét mindenki érezte, mindenki képes volt felfogni belőle valamennyit. De az egész csak együtt, közösen tudjuk értel-mezni és olyan képpé formálni, amellyel megidéz-hetővé és életben tarthatóvá válik számunkra. Miközben szeretnénk a tárgyasult örökséget úgy kezelni, hogy az jól kutatható, áttekinthető és hoz-záférhető legyen, kíváncsiak vagyunk a Magyar Művészeti *Akadémia* minden tagozatának a véle-ményére is, arra, hogy mit jelent számukra a makoveczi szellemiség, amely jelentősen túllépi az építészet határait.

A minisztérium és a kormány szándéka a kezdektől fogva egyértelmű volt, amelyet egy 2015-ös kormányhatározat nevesített is. Ennek értelmében pedig a Makovecz Imre Alapítvány szerződést kötött a Magyar Művészeti Akadémiával, és a 2017. november 20-án megnyílt Makovecz Központ és Archívum működtetését az *MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete* látja el.

– Maga a kutatóintézet ugyan a Hild-villában működik, de a Makovecz Imre Alapítvánnyal közösen fogjuk üzemeltetni a házat, amely 2018 januárjától a nagyközönség számára is látogathatóvá válik – beszél a központ működéséről *dr. habil. Kocsis Miklós*, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének igazgatója. – Mivel a házban állandó kutatómunka folyik, korlátozott nyitvatartásunk lesz, ami azt jelenti, hogy hétfő, szerda és péntek délutánonként bejelentés nélkül bárki bejöhet, és megtekintheti Makovecz Imre egykori dolgozószobájának rekonstrukcióját, illetve a munkáiból készült időszakos kiállításainkat. Emellett természetesen várjuk majd az iskolai csoportokat és az építészhallgatókat is, valamint lesznek különböző összművészeti rendezvényeink, és olyan rendszeres szellemi fórumokat is szeretnénk tartani, amelyek a makoveczy szellemiség feldolgozását, értelmezését segítik.

Valószínűleg sokan tudják, hogy Makovecz Imre irodája eredetileg az óbudai Kecse utcában volt. Ám az, hogy egy ma is működő építési irodában tartsanak fenn egy olyan szobát, amelyet sem használni, sem pedig látogatni nem lehet, az alapítvány számára nem tűnt optimális megoldásnak. Ezért született meg az a döntés, hogy az egykori irodát elemeire lebontják, a benne lévő személyes holmikat pedig, így a bútorokat, a könyveket, a művészekről ajándékba kapott különböző használati és dísz tárgyakat felhozzák a központba, ahol a lehetőségekhez mérten újra felépítik a helyiséget.

Aki járt valaha a Kecse utcában és ismerte az irodát, az felismeri majd itt is. Persze formáját és méretét tekintve nem ugyanaz, de a hangulatát sikerült visszaadni. Különösen megindító, hogy az íróasztalon ott van a mester ceruzája és utolsó vázlata is, amelyről már soha nem tudjuk meg, hová és kinek készült. Az egyik pénteken még dolgozott rajta, hétfőn már nem érezte jól magát, kedden pedig meghalt.

Az iroda mellett látogatható lesz egy kicsiny kiállítási szoba is, melynek falain Makovecz Imre néhány ötletszerűen válogatott terve és vázlata függ. Jelenleg láthatjuk többek között a meg nem valósult népliget kápolna és a Krisztinavárosba megálmodott Szent Mihály-templom rajzát is. A sarokban pedig ott pihen az úgynevezett Makovecz-zászló, feltűzve rá a kapott vagy megírt, de el nem küldött levelek, kósza gondolatok, újságcikkek tömkelege.

– Ezen a lobogón ott van minden olyan dokumentum, amelyet édesapám az 1970-es években fontosnak tartott megőrizni. Aztán egyszer csak fogta magát, összetekerte az egészet, becsomagolta és

feldobta a padlásra. Borzalmas állapotban találtunk rá, gyakorlatilag minden lapot restaurálnunk kellett – meséli Makovecz Pál, majd kihúz egy kincses fiókot, amelyben újabb meglepetés vár ránk. – Egyik kedvenc szórakozása volt, hogy saját maga, és ahogy szokta volt mondani, a Jóisten szórakoztatására, cigarettatokokat gyártott a belső fóliából, hogy rá lehessen húzni a dobozra és ne lássa az elborzasztó feliratokat. Ebből válogattunk ki néhány érdekesebbet a kiállításra, illetve egy általa spirálisan kibontott narancshéj segítségével bemutatjuk azt az univerzális népművészeti alapotívumot is, amely földrészekről függetlenül minden nép művészetében jelen van, és ami kiindulópontként szolgált számos általa tervezett épülethez.

Makovecz Imre tárgyi és szellemi öröksége tehát állandó otthonra talált. Az azt kezelők feladata azonban óriási. A megőrzés, így a digitalizálás mellett van csaknem kétszáz olyan meg nem valósult Makovecz-terv, amelyek jó részét ma is fel lehetne építeni. Kezdhetnénk mindjárt a Szent Mihály-templommal, a szentek és a kárhozottak templomával, hiszen „a Sátán gonosz kísértései ellen oltalomra, megerősítésre van szükségünk. Ehhez a teremtő ereje kell, amelyért ebben a templomban fohászolni lehet, megrendülve attól a harctól, amely körülöttünk és bennünk dúl.”

Barta Boglárka

Fotók: Vermes Tibor/Demokrata

Forrás:

<http://www.demokrata.hu/hir/kultura/makovecz-imre-hazatert>

Válogatta: Fonyó Istvánné